

A közigazgatási bizottság első idej ülése.

(Saját tudósítónktól.) Pénteken délután 4 órakor tartotta meg ülését Szeged város közigazgatási bizottsága *Cicatricis* Lajos dr. főispán elnöklésével. Az ülésen az egyes hivatalok vezetői referáltak a december hónapban lefolyt közigazgatási eseményekről. A jelentésekből elég szomorú kép tárul elő.

A közegészségügyi viszonyok decemberben *sulyosra fordultak*. Sok halálozás, kevés születés, de annál több betegség volt. Ragályos kór is igen gyakran fordult elő, főleg a katonák között. A pénzügyi viszonyok is fokozatosan rosszabbodnak. Az árvaszék egész évi zárszámadása, majd két millió korona csökkenést mutat; a december havi állami adókban szintén nagy a csökkenés.

Az egyes jelentéseket tudomásul vette a közigazgatási bizottság. A bizottság üléséről egyébként az alábbi részletes tudósításban számolunk be:

Faragó Ödön dr. tiszti főorvos arról tett jelentést, hogy a közegészségügyi viszonyok decemberben *nem voltak kedvezők*; a népességi szaporulatban *visszaesés* mutatkozik. Járványos betegségek a polgári lakosság körében szörvényszerűen fordultak elő, azonban a hasi hagymáz gyakori volt a háretérről jött katonák között. E megbetegedések *50 százaléka halállal végződött*. A népességi szaporulat eredménye 83, míg az előző hónapban 172 volt.

Törös Sándor kir. tanácsos, pénzügyigazgató jelentette, hogy 1914-ben a múlt évhez képest, egyenes adóban 376.025 korona emelkedés, hadmentességi díjban 6582 korona csökkenés mutatkozik. E két ág jövedelmezősége tehát 339.442 koronával kedvezőbb. Decemberben egyenes adóban 144.455 korona, hadmentességi díjban pedig 10.229 korona csökkenés, összesen tehát 154.684 korona visszaesés mutatkozik. Decemberben előíratott egyenes adóban 10.253 korona, országos betegápolási pótdóiban 224 korona; behajthatatlanság címén töröltek egyenes adóban 22.483 koronát, betegápolási pótdóiban 528 koronát.

Jánossy Gyula tanfelügyelő az iskolákban folyó tanításról tett jelentést. A tanítók és tanítónők lelkiismeretesen végzik munkájukat, bár a háború miatt sok akadály gördül a tanítás zavartalan menete elé. A közoktatási miniszternek két fontos rendelete érkezett a tanfelügyelőhöz. Az egyik arról szól, hogy a IV. és VI. osztályok, ott ahol a lehetőség megvan, megnyitassanak. A másik rendelet arról, hogy tekintettel a gazdasági munkák téli szünetelésére, az ismétlő iskolai oktatásnak a tanév hátralévő részére való biztosítását kívánja. A tanfelügyelő ezután még jelentést tett az iskolák által végzett hadsegélyezési munkálatokról.

Horánszky Miklós dr. királyi ügyész jelentette, hogy a szegedi törvényszék fogházában rend és tisztaság van. Az élelmezés és egészségügy kifogástalan, szökési eset nem fordult elő.

Alexander Lajos főállatorvos az állategészségügyről tett jelentést. Az állatok decemberben igen jók voltak. A vasuton külföldre elszállítottak 203 szarvasmarhát és 603 sertést.

Pálffy József dr. árvaszéki elnök a gyámpénztár múlt évi forgalmáról tett részletes jelentést. Az összforgalom a múlt évben 7.516.483 korona 40 fillér volt. Az előző évben 9.511.261 korona 21 fillér. Tehát 1.994.777 korona 81 fillér csökkenés mutatkozik. Az apadás oka az abnormális gazdasági és pénzügyi helyzetben keresendő. Ennek dacára az árvtár teljes fizetőképessége az egész év folyamán fenállott. Az árvaszék a hadbavonultak kiskorú gyermekeit fokozott gyámhatósági támogatásban részesíti.

Az ülés ennek a jelentésnek tudomásul vételével véget ért.

HIREK

oooo

Az ágyudörgés hatása az idegekre és fülre.

(Saját tudósítónktól.) Az ágyuk hatása a leghatalmasabb azok között a befolyások között, amelyeket a modern ütközet ráerőszakol az ember érzékeire. Gyakran szóba került már, hogy az ember fülének dobhártyája nem tudja elviselni a hallás tartós sérülése nélkül ezeket az erős rázkódásokat. Ez az aggodalom természetesen gondos megfigyelésekre vezetett, amelyeket már 15 év előtt megkezdték és azóta többszörösen megismételték. A berlini Charité-kórház egyik orvosa részletes jelentést tett megfigyeléseinek az eredményéről, amelyeket a Jüterbognál tartott tüzérségi lövőgyakorlatoknál tett.

A gyakorlat első és második napján 9 centiméteres ágyukból löttek füsttelen lőporból álló töltényekkel. Ép ezek az ágyuk tűnek ki különösen éles, sivító, rövid és magas dörgésükkel. Az ágyukat kezelő legénység közül 21-et vizsgáltak meg, akik 90 lövés rázkódó hatásának voltak kitéve. A harmadik napon 12 centiméteres nehéz ágyuk kerültek sorra, egy másik ütegben 15 centiméteres ágyuk, az előbbieket 70, az utóbbiak 90 lövéssel. Ezeknek az ágyuknak a kezelő legénységéből 30 embert vizsgáltak meg.

Az említett ágyuk dörmönésükre nézve nem álltak az akkori legnehezebb mozsarak mögött (a nagy „Dörmögő” akkor még nem jött számításba), nevezetesen, amikor hat ágyuból egyszerre adtak sortüzet, valósággal fülsiketítő zajt okoztak. A szabályok szerint a kezelő legénységnek a *tüzelés alatt vattával kell bedugni a fülét. A fül dobhártyájának a megszakadása ezért ritkán fordul elő*, egy egész esztendőben csak egyetlen ilyen eset akadt.

Az orvosi vizsgálat először a dobhártya és a hallócső külső megtekintésére irányult, azután pedig a hangvilla hatása tartamának a megfigyelése a koponyacsonton keresztül, harmadszor pedig a magas és mély hangvilláknak a levegőn keresztül a hallóérzékre tett hatására, végül pedig a süttető hang fölfogására. *A megvizsgált 102 fül közül csak 34 mutatkozott teljesen normálisnak, a többinél a hallás egészséges állapotától való csekély eltérés mutatkozott.* A fültükrökkel való vizsgálat azonban azt mutatta, hogy a legénység felénél a fül állapota a lövés után ugyanaz maradt, mint a lövés előtt volt. A legénység másik felénél a védővatta ellenére a dobhártyában, illetve a hallócsatornában változás állt be, még pedig vérduzzadás, amelyet kétségtelenül a dörömléstől okozott súlyos rázkódtatás idézett elő. Hét esetben a vér is kibugyivant, föltünő módon azonban ez nem akadályozta meg azt, hogy az illetők egészen jól meghallják a süttető beszédet. A vizsgálatnak a legfontosabb eredménye az, hogy *a lövés előtt normálisnak talált fülek a gyakorlat után is csaknem kivétel nélkül változatlanok maradtak.* Övenegy megvizsgált ember közül csak négyen fordult elő az úgynevezett fejugás.

Annál a legénységnél, amely csak két éve szolgál, ritkán fordul elő a hallásnak tartós sérülése. A tiszteknél és az altiszteknél azonban, akik éveken keresztül rendszeresen részt vesznek a lövőgyakorlatokon, nem ritka a nagyotthallás és a tartós fülzugás. Az a körülmény azonban, hogy az ágyudörgéstől hátrányosan befolyásolt fülek már a lövés előtt is abnormális állapotban voltak, arra mutat, hogy *lényegében csak azokat a személyeket éri az ilyen sérülés, akiknek a hallása már azelőtt sem volt teljesen egészséges.* Ezek után a vizsgálatok után gondoskodtak arról, hogy a tisztjelölteket és az altiszteket hallás dolgában is alaposan megvizsgálják és ha a fülük nem bizonyul normálisnak, legalább is a tüzérségnél való szolgálatból kizárják. Míg a legénységnél a kétéves szolgálatnál a normális állapottól való csekély eltérést nem veszik figyelembe.

— Szegedi katonák gyógysegély-alapja.

Egy szegedi, magát megnevezni nem kívánó, nemeslelkű emberbarát 5000 koronát juttatott hozzám, hogy ezzel „A harcban elnyomorodott szegedi illetőségű katonák gyógysegély alapját” megnyissam. Adományozónak ezen hazafias áldozatkészségéért magam részéről is hálás köszönetet mondok. *Cicatricis* Lajos főispán.

— **A szegedi kerületi parancsnok kintüntetése.** *Ófelsége Karg* János báró altábornagynak, aki jelenleg szegedi kerületi parancsnok, az ellenséggel szemben tanúsított vitéz és eredményes magatartásáért a katonai érdemkereszt 2-ik osztályát adományozta a hadiékítménnyel. A legfőbb kintüntetés azokat a nagy szolgálatokat jutalmazza, amelyeket Karg báró az Uzsok körül lefolyt harcokban teljesített. Karg báró rövid ideje áll a szegedi kerületi parancsnokság élén, ahol — mint mondják — nagy buzgósággal, hozzáértéssel, energiával és tapintattal végzi súlyos és sok körültekintést igénylő munkáját. Rövid szegedi tartózkodása már is azt eredményezte, hogy kintüntetését a városban fokozott örömmel és lelkesedéssel fogadták.

— **Görgei és a kárpáti harcok.** Bizonnyára minden magyar gondol ezekben a napokban néha a negyvennyolcas idők fővezérére, illetve arra, hogy vajjon miképpen fogadja a háborus híreket *Görgei* Artur, — de a *kilencvenhetedik* évében járó tábornok súlyos állapota visszatart mindenkit attól hogy ezt a kíváncsiságát kielégítse. Ma végre megtudtuk, hogy milyen hangulatokat ébresztettek a nagy események Görgeiben. Az agg tábornok megnyilatkozott s bár a hangja gyönge, beteg, mégis úgy harsog, mint egy harci riadó, mint az a trombitászó, amely az egykori Nádor-husár szívét megdobogtatta. Görgei orvosa, *Nagy* Béla dr. szólaltatta meg ezt a lelkünkbe vágó hangot. A hűséges orvos a beteg egy csendes órájában referált neki a *felvidéki eseményekről* s elmondta, hogy *az oroszok ismét betörték Magyarországra.* Görgei, aki lehunytt szemmel pihent az ágyában, amikor az orvos referálása ideért, egyszerre *megmozdult, felkapta a fejét*, szeméit az orvosára szegezte s mintha hirtelen ki akart volna kelni párnái közül, *megszólt.* Mintha lázas álomban élne, úgy esendült meg a hangja:

— *A lovamat! ... Megyek!*

Az orvos mélyszégyes elfogódottsággal hallgatta ezeket a szavakat, Görgeinek a megnyilatkozását, amelyet félig álmodva tett, de amellyel elárulta mégis, hogy milyen érzésekkel van tele az öreg szíve. Még annyit teszünk hozzá ehhez a megható hírhez, hogy Nagy Béla a *király* különös és kedves figyelmé révén őrizheti Görgei álmát. A háború őt is katonasorba szólította, ezredorvos volt már, amikor a király értesült róla, hogy Görgeinek orvosa és hogy az őz tábornok gyöngéllkedik. Erre *nyomban szabadságolta, nehogy Görgei meg legyen fosztva egészségének hű gondozójától.* Ebben a rendelkezésben ismét királyunk nagy szívére ismerünk.

— **Népfölkelők figyelmébe.** Az ujabban közzétett népfölkelési behívási parancs folytán a legutóbb besorozott B) alosztályú népfölkelők közül többen abban a tévhitben vannak, hogy ezeknek talán január 16-án nem kell bevonulni. Minthogy a két hirdetmény a népfölkelők két különböző osztályára vonatkozik, figyelmeztetjük az utóbb besorozott népfölkelőket, hogy 16-ára mindenki bevo-